A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nyolcadik tanács)

2026. október 8.*

„Előzetes döntéshozatal – Fogyasztóvédelem – 93/13/EGK irányelv – A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételek – A 3. cikk (1) és (3) bekezdése, valamint a melléklet 1. pontjának e) alpontja – A »tisztességtelen feltétel« fogalma – Olyan feltétel, amelynek célja vagy hatása, hogy a kötelezettségeit nem teljesítő fogyasztóval szemben aránytalanul magas összegű kártérítést követeljen meg – A 4. cikk (2) bekezdése – A szerződés elsődleges tárgyát képező feltételek – A fogyasztó és szolgáltató közötti, elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtására vonatkozó szerződések – A fogyasztóval szemben a késedelmes fizetésért napi szinten kötbért előíró feltétel – Olyan feltétel, amely előírja, hogy amennyiben a fogyasztó a minimális kötelezettségvállalási időszak lejárta előtt, saját hibájából felmondja a szerződést, köteles az eladónak vagy a szolgáltatónak kifizetni a fennmaradó időszakra eső összeget”

A C-872/24. és C-909/24. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott két előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyeket a Tribunalul Arad (Arad megyei törvényszék, Románia) a Bírósághoz 2024. december 16-án érkezett, 2024. november 16-i határozatával (C-872/24. sz. ügy) és a Bírósághoz 2024. december 16-án érkezett, 2024. november 5-i határozatával (C-909/24. sz. ügy) terjesztett elő

a **Digi România SA**

és

VK (C-872/24),

valamint

az **Investcapital Ltd**

és

PN (C-909/24)

között folyamatban lévő eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (nyolcadik tanács),

tagjai: S. Rodin, tanácselnökként eljárva, N. Piçarra (előadó) és O. Spineanu-Matei bírák,

* Az eljárás nyelve: román.

főtanácsnok: D. Spielmann,

hivatalvezető: V. Di Bucci,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– az Investcapital Ltd képviseletében Y. Beşleagă, A. Stoica és V. Stoica avocați,

– az Európai Bizottság képviseletében A. Boitoş és P. Kienapfel, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek az EUMSZ 56. cikknek, a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.) 3. cikke (1) és (3) bekezdésének, 4. cikke (2) bekezdésének, valamint ezen irányelv melléklete 1. pontja e) alpontjának, az egyetemes szolgáltatásról, valamint az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz kapcsolódó felhasználói jogokról szóló, 2002. március 7-i 2002/22/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (Egyetemes szolgáltatási irányelv) (HL 2002. L 108., 51. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 29. kötet, 367. o.) 20. cikkének, valamint az Európai Elektronikus Hírközlési Kódex létrehozásáról szóló, 2018. december 11-i (EU) 2018/1972 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2018. L 321., 36. o.) 101., 105. és 107. cikkének, illetve VIII. melléklete A. része 3. pontja iv. alpontjának és IX. melléklete 2.4. pontjának értelmezésére vonatkoznak.

2 E kérelmeket a Digi România SA román jog szerinti vállalkozás és VK fogyasztó (C-872/24. sz. ügy), valamint az Investcapital Ltd román jog szerinti vállalkozás és PN fogyasztó (C-909/24. sz. ügy) között az e vállalkozások által az e fogyasztókkal kötött, elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtására irányuló szerződésekben szereplő feltételek alapján követelt összegek tárgyában folyamatban lévő jogviták keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 93/13 irányelv

3 A 93/13 irányelv nyolcadik és tizenkilencedik preambulumbekezdése az alábbiakat mondja ki:

„mivel a Közösség két programja, nevezetesen a fogyasztóvédelemmel és a fogyasztók tájékoztatásával kapcsolatos program kiemelte a fogyasztóvédelem fontosságát a szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételek vonatkozásában; […] ezt a védelmet vagy a Közösség szintjén összehangolt, vagy közvetlenül a Közösség szintjén hozott törvényi és rendeleti rendelkezéseknek kell biztosítaniuk;

[…]

mivel ennek az irányelvnek az alkalmazásában a tisztességtelen jelleg megítélésének nem kell kiterjednie a szerződés elsődleges tárgyát képező, sem pedig a szállított áruk vagy nyújtott szolgáltatások ár/minőség viszonyát meghatározó feltételekre; […] a szerződés elsődleges tárgyát képező és a szállított áruk vagy nyújtott szolgáltatások ár/minőség viszonyát meghatározó feltételeket mindezek ellenére figyelembe lehet venni egyéb feltételek tisztességes jellegének megítélésénél […]”

4 Ezen irányelv 1. cikkének (1) bekezdése szerint az irányelv célja, hogy közelítse a tagállamoknak az eladó vagy szolgáltató és fogyasztó között kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekre vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseit.

5 Az említett irányelv 2. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ennek az irányelvnek az alkalmazásában:

[…]

b) »fogyasztó«: minden olyan természetes személy, aki az ezen irányelv hatálya alá tartozó szerződések keretében olyan célból jár el, amely kívül esik saját szakmája, üzleti tevékenysége vagy foglalkozása körén;

c) »eladó vagy szolgáltató«: minden olyan természetes vagy jogi személy, aki vagy amely az ezen irányelv hatálya alá tartozó szerződések keretében saját szakmája, üzleti tevékenysége vagy foglalkozása körében cselekszik, függetlenül attól, hogy az köz- vagy magánjellegű.”

6 Ugyanezen irányelv 3. cikke előírja:

„(1) Egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.

[…]

(3) A melléklet tartalmazza azoknak a feltételeknek a jelzésszerű és nem teljes felsorolását, amelyek tisztességtelennek tekinthetők.”

7 A 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése szerint:

„A feltételek tisztességtelen jellegének megítélése nem vonatkozik sem a szerződés elsődleges tárgyának a meghatározására, sem pedig az ár vagy díjazás megfelelésére az ellenértékként szállított áruval vagy nyújtott szolgáltatással, amennyiben ezek a feltételek világosak és érthetőek.”

8 Ezen irányelv 6. cikke (1) bekezdésének szövege a következő:

„A tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket.”

9 Az említett irányelv 7. cikkének (1) bekezdése a következőket mondja ki:

„A tagállamok a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében gondoskodnak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.”

10 Ugyanezen irányelv 8. cikke értelmében:

„A tagállamok az ezen irányelv által szabályozott területen elfogadhatnak vagy hatályban tarthatnak a Szerződéssel összhangban lévő szigorúbb rendelkezéseket annak érdekében, hogy a fogyasztóknak magasabb szintű védelmet biztosítsanak.”

11 A 93/13 irányelvnek „A 3. cikk (3) bekezdésében említett feltételek” című melléklete 1. pontjának e) alpontja különösen azon feltételekre vonatkozik, amelyek tárgya vagy hatása, hogy „a kötelezettségét nem teljesítő fogyasztótól aránytalanul magas összeg megfizetését követelik meg kártérítés címén”.

A 2002/22 irányelv

12 A 2002/22 irányelvnek – amely 2020. december 21-én hatályát vesztette a 2018/1972 irányelv 125. cikke értelmében – a (30) preambulumbekezdése ekként rendelkezett:

„[…] Az elektronikus hálózatokkal és szolgáltatásokkal kapcsolatos fogyasztói ügyletekre ezen irányelv rendelkezései mellett alkalmazni kell a szerződésekkel kapcsolatos, meglévő közösségi fogyasztóvédelmi jogszabályokban – különösen a [93/13] irányelvben, és a távollevők között kötött szerződések esetén a fogyasztók védelméről szóló, 1997. május 20-i 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben [(HL 1997. L 144., 19. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 3. kötet, 319. o.)] – foglalt követelményeket. […]”

13 Eredeti változatában a 2002/22 irányelv 20. cikkének (1) bekezdése szerint:

„A (2), a (3) és a (4) bekezdést a fogyasztóvédelemre vonatkozó közösségi szabályok, különösen a [97/7] irányelv és a [93/13] irányelv, valamint a közösségi jognak megfelelő nemzeti szabályok sérelme nélkül kell alkalmazni.”

A 2018/1972 irányelv

14 A 2018/1972 irányelv (258) preambulumbekezdésének az alábbiak szerint rendelkezik:

„[…] Az elektronikus hírközlési hálózatokkal és szolgáltatásokkal kapcsolatos fogyasztói ügyletekre ezen irányelv mellett alkalmazni kell a szerződésekkel kapcsolatos, meglévő uniós fogyasztóvédelmi jogban – különösen a [93/13] irányelvben és a [fogyasztók jogairól, a 93/13/EGK tanácsi irányelv és az 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, valamint a 85/577/EGK tanácsi irányelv és a 97/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2011. október 25-i] 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvben [(HL 2011. L 304., 64. o.)] foglalt követelményeket. […]”

A héairányelv

15 A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (HL 2006. L 347., 1. o.; a továbbiakban: héairányelv) 2. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A HÉA hatálya alá a következő ügyletek tartoznak:

[…]

c) egy tagállamon belül az adóalanyként eljáró személy által ellenérték fejében teljesített szolgáltatásnyújtás;

[…]”

A román jog

16 A 93/13 irányelvet a román jogba átültető, 2000. november 6-i Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori (az eladók vagy szolgáltatók és a fogyasztók közötti szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 193/2000. sz. törvény; újból közzétéve: *Monitorul Oficial al României*, I. rész, 2012. augusztus 3-i 543. szám) 4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A fogyasztóval közvetlenül meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha önmagában vagy a szerződés más rendelkezéseivel együtt a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.

[…]

(4) A jelen törvény mellékletében szereplő, annak elválaszthatatlan részét képező felsorolás példálózó jelleggel tartalmazza a tisztességtelennek tekintett feltételeket.”

17 E törvény melléklete az (1) bekezdésének i) pontjában a következőket írja elő:

„Tisztességtelen feltételnek minősülnek az olyan szerződési rendelkezések, amelyek a szerződéses kötelezettségeit nem teljesítő fogyasztót az eladót vagy szolgáltatót ért kárhoz képest aránytalan kártérítés megfizetésére kötelezik”.

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

A C-872/24. sz. ügy

18 2013. szeptember 5-én VK mobiltelefon- és internet-hozzáférési szolgáltatások nyújtására vonatkozó elektronikus hírközlési szolgáltatási szerződést kötött a Digi Romániával, amelyet a 2016. június 27-i kiegészítéssel meghosszabbítottak. Mivel VK nem fizette meg az esedékes havi díjakat, a Digi România az e szerződésben foglalt automatikus felmondási kikötésre hivatkozott, és a 2019 és 2022 közötti időszakra 807,25 román lej (RON) (hozzávetőleg 161,45 euró) összeget követelt VK-tól az esedékes és ki nem fizetett számláknak megfelelő főkövetelés címén, amelyhez hozzáadódott a késedelmi naponként a főkövetelés 0,2%-ának megfelelő mértékű késedelmi kötbér.

19 A Digi România keresetet indított VK ellen a Judecătoria Arad (aradi elsőfokú bíróság, Románia) előtt a ki nem fizetett számlák címén fizetendő összeg behajtása, valamint a szolgáltatás igénybevétele és a korlátlan Optim díjcsomag igénybevétele miatt 289,92 RON (hozzávetőleg 57,98 euró) összegű kártérítés iránt.

20 2024. március 21-i ítéletével a Judecătoria Arad (aradi elsőfokú bíróság) részben elutasította e keresetet. E bíróság tisztességtelennek nyilvánította azt a szerződési feltételt, amely a késedelemért napi alapon a főkövetelés 0,2%-ának megfelelő mértékű késedelmi kötbért írt elő, azzal az indokkal, hogy az a fogyasztót a szerződéses kötelezettségei teljesítésének elmulasztása esetén az eladó vagy szolgáltató által elszenvedett kárhoz képest nyilvánvalóan aránytalan összegű kártérítés megfizetésére kötelezi. Pontosította, hogy a késedelmi kötbér mértéke egy évre vonatkoztatva a főkövetelés 73%-ának felelt meg, amely jelentősen meghaladta a Banca Națională a României (román nemzeti bank) négy százalékponttal növelt referencia-kamatlábában meghatározott törvényes kamatmértéket.

A C-909/24. sz. ügy

21 2017. november 23. és december 8. között PN négy, mobiltelefon- és internet-hozzáférési szolgáltatások nyújtására irányuló elektronikus hírközlési szolgáltatási szerződést kötött az Orange România S.A.-val. Mivel PN nem fizette meg az esedékes havi díjakat, az Orange România az e szerződésekben foglalt automatikus felmondási záradékra hivatkozott, és PN-től egyrészt 272,62 RON (hozzávetőleg 54,52 euró) összeget követelt a nyújtott és ki nem fizetett szolgáltatásoknak megfelelő főkövetelés címén, amelyhez hozzáadódott a késedelmi naponként a főkövetelés 0,5%-ának megfelelő mértékű késedelmi kötbér, másrészt pedig 5 648,64 RON (hozzávetőleg 1 129,72 euró) összeget követelt az említett szerződésekben előírt 24 hónapos kötelezettségvállalási időszak be nem tartása miatt.

22 Azt követően, hogy 2022. március 30-án az előző pontban említett szerződések alapján az Orange România PN-nel szemben fennálló követelését az Investcapitalre engedményezték, az Investcapital keresetet indított PN-nel szemben a Judecătoria Arad (aradi elsőfokú bíróság) előtt az e követelésnek megfelelő összegeknek az e bírósághoz fordulás időpontjától számított törvényes kamatokkal növelt összegének behajtása iránt.

23 2024. február 22-i ítéletével a Judecătoria Arad (aradi elsőfokú bíróság) a jelen ítélet 20. pontjában említett 2024. március 21-i ítéletében megállapítottakkal azonos okok miatt tisztességtelennek nyilvánította azt a szerződési feltételt, amely a főkövetelés 0,5%-ának megfelelő késedelmi kötbért

írt elő késedelmi naponként. A Bíróság tisztességtelennek nyilvánította azt a szerződési feltételt is, amely feljogosítja az eladót vagy szolgáltatót arra, hogy a 24 hónapos kötelezettségvállalási időszakot előíró szerződésnek a fogyasztónak felróható okból történő idő előtti felmondása esetén kártérítést követeljen, mivel egyrészt e feltételt nem tárgyalták meg közvetlenül e fogyasztóval, másrészt pedig az eladót vagy szolgáltatót az e felmondás következtében elszenvedett kár összegét meghaladó összegű kártérítés megfizetésére kötelezte.

24 Az Investcapital és a Digi România által a 2024. február 22-i, illetve március 21-i ítéletekkel szemben benyújtott fellebbezések tárgyában eljáró Tribunalul Arad (Arad megyei törvényszék, Románia), amely a kérdést előterjesztő bíróság, úgy véli, hogy először is meg kell határozni, hogy a 93/13 irányelv alkalmazandó-e, és ha igen, milyen mértékben az alapügyekben szóban forgó, elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtására irányuló szerződésekben foglalt, késedelmes fizetés miatti kötbért előíró feltételekre, és ha igen, milyen mértékben, mivel az e tevékenységi ágazatra alkalmazandó nemzeti szabályozás – a késedelmi kamatokat általános jelleggel szabályozó szabályozáshoz hasonlóan – nem ír elő semmilyen korlátozást a fogyasztót terhelő késedelmi kötbéreket illetően, ellentétben a többek között a banki szolgáltatásokra alkalmazandó nemzeti jogszabályokkal. A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy e feltételek vizsgálhatók a 93/13 irányelv alapján, és arra keresi a választ, hogy ez utóbbi lehetővé teszi-e az említett feltételekben előírt késedelmi kötbérek csökkentését.

25 Másodszor, ami az elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtására irányuló, a C-909/24. sz. ügy keretében kötött szerződésekben szereplő azon feltételt illeti, amelynek értelmében a fogyasztó a szerződésnek neki felróható okból történő idő előtti felmondása esetén köteles azon összegnek megfelelő kártérítést fizetni, amelyet a fennmaradó kötelezettségvállalási időszak tekintetében kellett volna megfizetnie, a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy abból a tényből, hogy a Bíróság az ilyen összeget a héairányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében vett „ellenérték fejében nyújtott szolgáltatásnak” minősítette, az következik-e, hogy az ezen összeget előíró szerződési feltételt a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése értelmében vett, a szerződés elsődleges tárgyát képező feltételnek kell minősíteni. E bíróság úgy véli, hogy e kérdésre igenlő választ kell adni, és hogy ennélfogva e 4. cikk (2) bekezdése értelmében az ilyen feltétel tisztességtelen jellegét illetően nem értékelhető ez utóbbi irányelv alapján.

26 E körülmények között a Tribunalul Arad (Arad megyei törvényszék) felfüggesztette az eljárást, és a C-872/24. sz. ügyben előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) Azt a tényt, hogy egy nemzeti szabályozás – amely a vállalkozás működésén kívüli jogviszonyok tekintetében a késedelmes teljesítésből eredő károk megtérítésének bizonyos korlátozását írja elő – eltérő szabályozási tartalommal rendelkezik a vállalkozás működéséből eredő jogviszonyok tekintetében, és így nem korlátozza az elektronikus hírközlési szolgáltató (mobiltelefon- és internetszolgáltatás) és a fogyasztó közötti jogviszonyra előírható kötbért, hanem ezt a korlátot az egyéb jogviszonyokra, így a banki tevékenységre vonatkozóan írja elő, a szolgáltatásnyújtásnak az [EUMSZ-]szerződés 56. és azt követő cikkeiben említett szabadsága alkotó elemének kell-e tekinteni, mivel az elektronikus hírközlési ágazatban ezt a jogot az egyetemes szolgáltatásról, valamint a [2002/22] irányelv […], valamint a [2018/1972] irányelv szabályozza, vagy éppen ellenkezőleg a vonatkozó kötbérnek a fogyasztók javára történő korlátozása a [93/13] irányelv 3. cikke (3) bekezdésének a fogyasztói szerződések tisztességtelen feltételeire vonatkozó rendelkezései, különösen az említett irányelv melléklet[e 1. pontjának] e) [al]pontja alapján bírósági úton elérhető, amely [al]pont szerint

tisztességtelen szerződési feltételnek minősül az a feltétel, amely elismeri az eladó vagy szolgáltató azon jogát, hogy a kötelezettségét nem teljesítő fogyasztótól aránytalanul magas összeg megfizetését követelje kártérítés címén?

2) A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13 irányelv 3. cikkének (3) bekezdésében foglalt rendelkezés, különösen az említett irányelv melléklete [1. pontja] e) [al]pontjának értelmezése és alkalmazása magában foglalja-e az elektronikus hírközlési szolgáltatásokra (mobiltelefon- és internet-hozzáférési szolgáltatás) vonatkozó számlákon szereplő összegnek az esedékességének napján történő megfizetésének elmulasztása esetén a fogyasztó által megtérítendő, a késedelmes teljesítésből eredő kár összegét a késedelem minden egyes napjára 0,2%-ban meghatározó büntető feltétel esetlegesen tisztességtelen jellegének elemzése során azt, hogy:

– az eljáró bíróság köteles e kötbér egy évre számított összegére, azaz az évi 73%-os mértékre hivatkozni, és e kötbér tisztességtelen jellegének megállapítása kizárólag e kötbér és a törvényes kamatok azon összegének összehasonlító elemzése révén történhet, amely utóbbi akkor lenne alkalmazandó, ha a felek maguk nem határozták volna meg a késedelmes teljesítésből eredő kár megtérítésének konkrét összegét,

vagy

– köteles a bíróság figyelembe venni azon tényleges időtartamot is, amelyre vonatkozóan a 0,2%-os kötbért követelik, azaz az e követeléshez kapcsolódó napok számát, és köteles mérlegelése során figyelembe venni a fő követelés összegével összefüggésben kötbérként követelt tényleges összeget?

3) Az elektronikus hírközlési szolgáltatásokra (mobiltelefon- és internet-hozzáférési szolgáltatás) vonatkozó számlákon szereplő összegnek az esedékessége napján történő megfizetésének elmulasztása esetén a fogyasztó által megtérítendő, a késedelmes teljesítésből eredő kár összegét a késedelem minden egyes napjára 0,2%-ban meghatározó büntető feltétel esetlegesen tisztességtelen jellegének elemzése keretében a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13 irányelv 3. cikkének (3) bekezdésében foglalt rendelkezések, különösen az említett irányelv melléklete [1. pontja] e) [al]pontjának értelmezése és alkalmazása arra kötelezi-e az eljáró bíróságot, hogy a fogyasztó által fizetendő összegek mellett vegye figyelembe a szolgáltató vagy eladó esetleges kárát is, aki olyan jogviszonyok alanya, amelyekben hasonló kötelezettségek terhelik a késedelmes teljesítésből eredő károk összege tekintetében, amely összeg megfizetésére köteles a fizetési kötelezettségének elmulasztása miatt?

4) Tisztességtelennek tekinthető-e a kötbér konkrétan meghatározott összege, amennyiben az meghaladja a fogyasztó által fizetendő főkövetelés összegét?”

27 A C-909/24. sz. ügyben a Tribunalul Arad (Arad megyei törvényszék) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a C-872/24. sz. ügyben előterjesztettekkel azonos négy kérdést, valamint a következő ötödik–hetedik kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„5) A gazdasági szereplő által előre meghatározott azon összegnek a (Bíróság által a 2018. november 22-i MEO – Serviços de Comunicações e Multimédia [C-295/17, EU:C:2018:942] ítéletben adott) minősítése – amelyet valamely gazdasági szereplő a minimális hűségidőt előíró, szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződésnek az ügyfele általi vagy ez utóbbinak

felróható okból, idő előtt történő felmondása esetén szed be, és megfelel annak az összegnek, amelyet e gazdasági szereplő e felmondás hiányában az ezen időszak fennmaradó idejére szedett volna be, abban az értelemben, hogy ez az összeg az ellenérték fejében teljesített szolgáltatásnyújtás ellenértékének minősül, és mint ilyen, a hozzáadottérték-adó [(héa)] hatálya alá tartozik – önálló jellegű-e, és így e minősítés csak a héairányelvek értelmezésére és alkalmazására vonatkozik, vagy azt a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének értelmezése és alkalmazása során is figyelembe lehet venni, annak érdekében, hogy ez utóbbi irányelv hatálya alól kizárják az ilyen költségeket meghatározó feltételt, miután az a szerződés tárgyának meghatározására és az árnak vagy díjazásnak a szállított áruval vagy nyújtott szolgáltatással való megfelelőségére vonatkozik, amennyiben e feltételt világosnak és érthetőnek kell tekinteni?

6) Ha az [előző] kérdésre azt a választ kell adni, hogy a Bíróság által a hivatkozott ítélettel adott értelmezés önálló jelleggel bír, és így ez az értelmezés kizárólag a héairányelvekkel kapcsolatban alkalmazandó, a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13 irányelv 3. cikke (1) és (3) bekezdése rendelkezéseinek [2002/22] irányelv 20. cikke és [a 2018/1972] irányelv 101., 105. és 107. cikke rendelkezéseivel, továbbá VIII. melléklete A. része 3. pontja iv. alpontjának, valamint IX. melléklete 2.4. pontjának tartalmával együttes értelmezése lehetővé teszi-e a 2002/22 irányelv vagy a 2018/1972 irányelv hatálya alá tartozó elektronikus hírközlési szolgáltatásokra (mobiltelefon- és internet-hozzáférési szolgáltatás) vonatkozó szerződésbe beillesztett szerződési feltétel tisztességtelennek minősítését, amely feltétellel olyan összeget állapítanak meg, amelyet a gazdasági szereplő kártérítésként szedhet be, és amely megfelel annak az összegnek, amelyet az említett szereplő a szóban forgó időszak hátralévő részében szedett volna be ilyen felmondás hiányában, abban az esetben, ha a fogyasztónak minősülő ügyfél idő előtt felmond egy szerződést vagy e szerződést ez utóbbinak felróhatóan mondják fel idő előtt, és e szerződés minimális kötelezettségvállalási időszakot ír elő, amely időtartamát tekintve megfelel a 2018/1972 irányelv 105. cikkében előírt 24 hónapos korlátnak:

– az említett összeg nagyságát illetően és a hírközlési szolgáltató által elszenvedett kárral aránytalannak való minősítése alapján, illetve

– annak megállapítása alapján, hogy a felek jogai és kötelezettségei között a jogviszonyokat illetően egyensúlyhiány áll fenn, mivel csak a fogyasztóra vonatkozik az ilyen szankció, a hírközlési szolgáltatóra pedig nem, miközben ugyanezen szerződés a szolgáltatót a nem vagy nem megfelelően nyújtott szolgáltatás ellenértékének megfelelő kártérítés megfizetésére kötelezi abban az esetben, ha a szolgáltatás nem felel meg a meghatározott minőségi paramétereknek?

7) Milyen jelentőséggel bír az előző kérdés vizsgálata szempontjából az a tény, hogy az elektronikus hírközlési szolgáltatások (mobiltelefon- és internet-hozzáférési szolgáltatás) nyújtására vonatkozó szerződést legalább 24 hónapos időtartamra megkötő fogyasztó bizonyos árcsökkentésből álló promóciós jellegű ajánlatokban részesült a készülék vagy szolgáltatás megvásárlásakor, amennyiben a jelen ügyben megállapított tényállás azt mutatja, hogy a kedvezmények értéke a teljes szerződéses időszakra kiszámított előfizetési díjba beleszámít?”

28 A Bíróság elnöke a 2025. február 7-i végzésével az írásbeli és a szóbeli szakasz lefolytatása, valamint az ítélethozatal céljából egyesítette a C-872/24. és a C-909/24. sz. ügyet.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első, második, harmadik és negyedik kérdésről

29 Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy a nemzeti bíróságok és a Bíróság között az EUMSZ 267. cikkel bevezetett együttműködési eljárásban a Bíróság kötelessége, hogy a nemzeti bíróság részére olyan hasznos választ adjon, amely annak lehetővé teszi az előtte folyamatban lévő ügy elbírálását. Ennek érdekében a Bíróságnak adott esetben át kell fogalmaznia az elé terjesztett kérdéseket. Ezenfelül a Bíróság figyelembe vehet olyan uniós jogi szabályokat, amelyekre a nemzeti bíróság a kérdéseinek megfogalmazásában nem hivatkozott, és amelyek figyelembevétele feleslegessé teheti az e kérdések megfogalmazásában említett egyes uniós jogi szabályok értelmezését (lásd ebben az értelemben: 1986. március 20-i Tissier ítélet, 35/85, EU:C:1986:143, 9. pont; 2025. augusztus 1-jei Alace és Canpelli ítélet, C-758/24 és C-759/24, EU:C:2025:591, 44. pont).

30 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság helyesen véli úgy, hogy a vitatott szerződési feltételek, amelyek késedelmi kötbért írnak elő, vizsgálhatók a 93/13 irányelv 3. cikkének (3) bekezdése, különösen ezen irányelv melléklete 1. pontjának e) alpontja alapján annak meghatározása érdekében, hogy azok célja vagy hatása-e, hogy a kötelezettségeit nem teljesítő fogyasztóval szemben aránytalan összegű kártérítést írjanak elő, és hogy igenlő válasz esetén ezen összeg csökkenthető-e. Márpedig e rendelkezések az említett irányelv 1. cikkének (1) bekezdésével, 2. cikkének b) és c) pontjával, 6. cikkének (1) bekezdésével és 7. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezve, amelyekre e bíróság az első négy kérdésében nem hivatkozott, elegendőek ahhoz, hogy hasznos választ adjanak a kérdést előterjesztő bíróságnak, anélkül hogy szükséges lenne az EUMSZ 56. cikk értelmezése.

31 E körülmények között meg kell állapítani, hogy első, harmadik és negyedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 93/13 irányelv 1. cikkének (1) bekezdésével, 2. cikkének b) és c) pontjával, 6. cikkének (1) bekezdésével és 7. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 3. cikkének (3) bekezdését és melléklete 1. pontjának e) alpontját úgy kell értelmezni, hogy az említett irányelv hatálya alá tartozik az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött, elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtására irányuló szerződésben szereplő olyan feltétel, amely a fogyasztóval szemben bizonyos összegű késedelmi kötbért ír elő, még akkor is, ha az e tevékenységi ágazatra alkalmazandó nemzeti szabályozás a gazdasági tevékenység más ágazataira vonatkozó szabályozással ellentétben nem ír elő semmilyen korlátozást e kötbérek összegét illetően. Igenlő válasz esetén e bíróság egyrészt azt kérdezi, hogy milyen szempontokat kell figyelembe venni a fogyasztóval szemben szerződésben kiszabott kötbér összege esetlegesen aránytalan jellegének értékelése során, másrészt pedig azt, hogy ugyanezen irányelv lehetővé teszi-e a nemzeti bíróság számára az ilyen összeg csökkentését.

32 Először is, amint azt a Bíróság már hangsúlyozta, a 93/13 irányelv egy általános fogyasztóvédelmi irányelv. Az ezen irányelv nyolcadik preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 1. cikke (1) bekezdésének megfelelően az irányelvet az említett irányelv 2. cikkének c) és b) pontjában meghatározott, eladó vagy szolgáltató és fogyasztó között létrejött szerződésekben szereplő tisztességtelen feltételekre kell alkalmazni, függetlenül az érintett gazdasági ágazattól (lásd ebben az értelemben: 2025. március 20-i Arce ítélet, C-365/23, EU:C:2025:192, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

33 Következésképpen a 93/13 irányelv alkalmazandó az olyan elektronikus hírközlési szolgáltatásokra irányuló szerződésekre, mint amelyekről az alapügyben szó van, amelyeket az eladó vagy szolgáltató fogyasztóval kötött, anélkül hogy e tekintetben hatással lenne az e tevékenységi

ágazatra jellemző olyan nemzeti szabályozás, amely nem írja elő a fogyasztóval szemben kiszabható késedelmi kötbér felső határát. Ebből következik, hogy az ilyen szerződésekben szereplő feltételek tisztességtelen jellegüket illetően értékelhetők többek között ezen irányelv 3. cikke és melléklete 1. pontjának e) alpontja alapján.

34 E megállapítást egyébiránt megerősíti mind a 2002/22 irányelv (30) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 20. cikkének (1) bekezdése, mind pedig a 2018/1972 irányelv (258) preambulumbekezdése, amelyből kifejezetten az következik, hogy a 93/13 irányelv rendelkezései alkalmazandók az elektronikus hírközlő hálózatokkal és elektronikus hírközlési szolgáltatásokkal kapcsolatos fogyasztói ügyletekre.

35 A 93/13 irányelv 3. cikk (1) bekezdése értelmében a fogyasztó és az eladó vagy szolgáltató között létrejött szerződésben szereplő feltétel tisztességtelennek tekintendő, ha azt egyedileg nem tárgyalták meg, és ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek ezen szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.

36 Amint azt a 93/13 irányelv 3. cikkének (3) bekezdése rögzíti, annak melléklete tartalmazza azoknak a szerződési feltételeknek a jelzésszerű és nem teljes felsorolását, amelyek tisztességtelennek tekinthetők, és amelyek között – e melléklet 1. pontjának e) alpontjában – szerepelnek azok a feltételek, amelyek tárgya vagy hatása az, hogy a kötelezettségét nem teljesítő fogyasztótól aránytalanul magas összeg megfizetését követelik meg kártérítés címén.

37 E tekintetben a Bíróság hangsúlyozta, hogy az ilyen kártérítés összegének arányosnak kell lennie a fogyasztó kötelezettségszegésének jellegével (lásd ebben az értelemben: 2019. október 24-i Topaz végzés, C-211/17, EU:C:2019:906, 58. és 59. pont).

38 Egyébiránt annak értékelése érdekében, hogy a késedelmi kamatoknak a késedelmi kötbért megállapító kikötésben meghatározott mértéke alkalmas-e az általa követett célok megvalósításának biztosítására anélkül, hogy túllépné az ehhez szükséges mértéket, a hatáskörrel rendelkező bíróságnak figyelembe kell vennie többek között a felek megállapodása hiányában alkalmazandó nemzeti jogi rendelkezéseket, és különösen össze kell hasonlítania a szerződésben előírt késedelmikamat-mértéket a törvényes kamatlábbal (lásd ebben az értelemben: 2013. március 14-i Aziz ítélet, C-415/11, EU:C:2013:164, 74. pont).

39 E tekintetben hozzá kell tenni, hogy a tagállamok a 93/13 irányelv 8. cikke alapján – amely lehetővé teszi számukra, hogy az ezen irányelv által szabályozott területen a Szerződéssel összeegyeztethető szigorúbb rendelkezéseket fogadjanak el vagy tartsanak fenn annak érdekében, hogy a fogyasztóknak magasabb szintű védelmet biztosítsanak – létrehozhatják a tisztességtelennek minősítendő feltételek nemzeti jegyzékét (lásd ebben az értelemben: 2023. szeptember 21-i mBank [Jogellenes szerződési feltételek lengyel nyilvántartása] ítélet, C-139/22, EU:C:2023:692, 39., 40. és 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

40 Amennyiben a tagállamok ily módon kiterjesztik a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) és (3) bekezdésében, valamint ezen irányelv mellékletében előírt védelmet azáltal, hogy általános jelleggel tisztességtelennek nyilvánítják az e melléklet 1. pontjában felsorolt általános feltételeket, nem szükséges a vitatott szerződési feltételnek a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében szereplő szempontok szerinti kiegészítő vizsgálata, amennyiben az ilyen feltétel – többek között az általa kiváltott hatásokra tekintettel – lényegében egyenértékű a nemzeti listában szereplő

feltétellel (lásd ebben az értelemben: 2023. szeptember 21-i mBank [Jogellenes szerződési feltételek lengyel nyilvántartása] ítélet, C-139/22, EU:C:2023:692, 42 és 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

41 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a 193/2000. sz. törvény 4. cikke (4) bekezdésének és e törvény mellékletének célja a tisztességtelennek minősítendő feltételek nemzeti jegyzékének létrehozása (lásd ebben az értelemben: 2015. február 26-i Matei ítélet, C-143/13, EU:C:2015:127, 61. pont). Az e mellékletben felsorolt általános szerződési feltételek között szerepel az (1) bekezdés i) pontjában az az előírás, amely arra kötelezi a szerződéses kötelezettségeit nem teljesítő fogyasztót, hogy az eladó vagy szolgáltató által elszenvedett kárhoz képest aránytalan összegű kártérítést fizessen.

42 Ennélfogva a jelen ítélet 40. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatnak megfelelően azok a szerződési feltételek, amelyek késedelmi kamatot írnak elő azon fogyasztó számára, aki nem teljesíti az alapügyekben szóban forgó kötelezettségeit, nem követelik meg a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében szereplő szempontok szerinti kiegészítő vizsgálatot, amennyiben az adott ügy valamennyi releváns körülményét figyelembe véve e feltételek – többek között az általuk kiváltott hatásokra tekintettel – lényegében egyenértékűek a 193/2000. sz. törvény melléklete (1) bekezdésének i) pontjában szereplő feltételekkel. E tekintetben az érintett eladó vagy szolgáltató számára lehetőséget kell biztosítani arra, hogy kontradiktórius eljárás keretében vitassa ezt az egyenértékűséget a hatáskörrel rendelkező bíróság előtt, a nemzeti eljárási szabályok által e tekintetben előírt eljárások szerint (lásd ebben az értelemben: 2024. január 18-i Getin Noble Bank és társai [A szerződési feltételek tisztességtelen jellegének hivatalból történő vizsgálata] ítélet, C-531/22, EU:C:2024:58, 72. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

43 Másodszor, ami azt a kérdést illeti, hogy valamely tagállam bírósága a késedelmi kötbért előíró szerződési feltétel tisztességtelen jellegének megállapítása esetén, anélkül hogy meghatározná annak felső határát, a 93/13 irányelv alapján csökkentheti-e azt, ezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdéséből az következik, hogy az eladó vagy szolgáltató által a fogyasztóval kötött szerződésben szereplő tisztességtelen feltételek az érintett tagállam joga által meghatározott követelmények mellett nem kötelezik e fogyasztót. E rendelkezés második tagmondata pontosítja, hogy ha az ilyen szerződés „a tisztességtelen feltételek kihagyásával” is teljesíthető, a szerződés „változatlan” feltételekkel továbbra is köti a feleket.

44 A Bíróság az említett irányelv 6. cikkének (1) bekezdéséből azt a következtetést vonta le, hogy a nemzeti bíróságok – amennyiben a fogyasztó ezt nem ellenzi – kötelesek eltekinteni a tisztességtelen feltétel alkalmazásától annak érdekében, hogy az ne váltson ki kötelező joghatásokat a fogyasztó vonatkozásában, de nem jogosultak arra, hogy a feltétel tartalmát módosítsák. A szerződésnek főszabály szerint úgy kell fennmaradnia, hogy csak a tisztességtelen feltétel elhagyása jelentsen módosulást, ha a belső jogszabályok értelmében a szerződés jogilag ilyen módon fennmaradhat (lásd ebben az értelemben: 2024. szeptember 3-i Investcapital végzés, C-658/23, EU:C:2024:716, 48., 52. és 56. pont).

45 Ezt az értelmezést megerősíti továbbá a 93/13 irányelv célkitűzése és általános szerkezete. Tekintettel ugyanis azon közérdek fontosságára, amelyen az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest a tárgyalási pozíciója és a tájékozottsági szintje tekintetében hátrányos helyzetben lévő fogyasztóknak biztosított védelem alapul, ezen irányelv 7. cikkének (1) bekezdése megfelelő és hatékony eszközök létrehozását írja elő a tagállamok számára „ahhoz, hogy megszüntessék az

eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását” (lásd ebben az értelemben: 2024. szeptember 3-i Investcapital végzés, C-658/23, EU:C:2024:716, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

46 Ha a nemzeti bíróság jogosult lenne arra, hogy az ilyen szerződésekben foglalt tisztességtelen feltételek tartalmát módosítsa, e lehetőség sérthetné az e 7. cikk által elérni kívánt hosszú távú célt, mivel gyengítené az eladókra vagy szolgáltatókra azáltal gyakorolt visszatartó erőt, hogy az ilyen tisztességtelen feltételeket a fogyasztók vonatkozásában egészen egyszerűen nem alkalmazzák (lásd ebben az értelemben: 2013. május 30-i Asbeek Brusse és de Man Garabito ítélet, C-488/11, EU:C:2013:341, 58. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

47 Ebből következik, hogy a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben olvasott 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az nem teszi lehetővé a nemzeti bíróság számára, hogy a valamely eladó vagy szolgáltató és valamely fogyasztó által kötött szerződésben szereplő, kötbért kikötő feltétel tisztességtelen jellegének megállapítását követően arra korlátozza magát, hogy csökkentse az említett kikötés alapján az említett fogyasztót terhelő kötbér összegét, még akkor sem, ha erre a nemzeti jog felhatalmazza, hanem arra kötelezi e bíróságot, hogy egészen egyszerűen mellőzze az említett kikötésnek a fogyasztóval szemben történő alkalmazását (lásd ebben az értelemben: 2013. május 30-i Asbeek Brusse és de Man Garabito ítélet, C-488/11, EU:C:2013:341, 60. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2024. szeptember 3-i Investcapital végzés, C-658/23, EU:C:2024:716, 58. pont).

48 A fenti indokokra tekintettel az előterjesztett első négy kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 1. cikkének (1) bekezdésével, 2. cikkének b) és c) pontjával, 6. cikkének (1) bekezdésével és 7. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben olvasott 3. cikkének (3) bekezdését és melléklete 1. pontjának e) alpontját a következőképpen kell értelmezni:

– az említett irányelv hatálya alá tartoznak, és tisztességtelennek nyilváníthatók az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött, elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtására irányuló szerződésben szereplő olyan feltételek, amelyek a fogyasztóval szemben bizonyos összegű késedelmi kötbért írnak elő, még akkor is, ha az e tevékenységi ágazatra alkalmazandó nemzeti szabályozás a más gazdasági ágazatokra vonatkozó szabályozással ellentétben nem ír elő semmilyen korlátozást e kötbérek összegét illetően;

– amennyiben a nemzeti jog kifejezetten tisztességtelennek minősíti azt a szerződési feltételt, amelynek tárgya vagy hatása az, hogy a kötelezettségeit nem teljesítő fogyasztó számára aránytalanul magas összegű kártérítést ír elő, a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében szereplő szempontok szerinti további vizsgálat lefolytatása nélkül tisztességtelennek lehet nyilvánítani azokat a feltételeket, amelyek – különösen az általuk kiváltott hatásokra tekintettel – lényegében egyenértékűek a nemzeti jog által előírt feltétellel, amit az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó közötti kontradiktórius vita során kell megállapítani a nemzeti eljárási szabályok által e célból előírt módon;

– a nemzeti bíróságnak mellőznie kell az ilyen kikötések alkalmazását, anélkül hogy csökkenthetné az azokban előírt késedelmi kötbérek összegét.

Az ötödik kérdésről

49 Ötödik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan szerződési feltétel tisztességtelen jellegének értékelése, amely arra kötelezi a fogyasztót, hogy a minimális kötelezettségvállalási időszakot előíró szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződésnek a neki felróható okból történő idő előtti felmondása esetén a fennmaradó havi díjaknak megfelelő összegű kártérítést fizessen az érintett eladónak vagy szolgáltatónak, noha az ilyen ellenértéket a Bíróság a héairányelv alkalmazása szempontjából az ezen irányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében vett „ellenszolgáltatás fejében nyújtott szolgáltatás díjazásának” minősítette.

50 A 93/13 irányelv tizenkilencedik preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezett 4. cikkének (2) bekezdése értelmében a szerződési feltételek tisztességtelen jellegének megítélése nem vonatkozik többek között a szerződés elsődleges tárgyára, amennyiben e feltételek szövege világos és érthető.

51 E rendelkezés tehát kivételt ír elő a tisztességtelen feltételek érdemi vizsgálata alól, amelyet az ezen irányelv által bevezetett fogyasztóvédelmi rendszer ír elő, és mint ilyet, szigorúan kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: 2023. január 12-i D. V. [Ügyvédi munkadíjak – Óradíj elve] ítélet, C-395/21, EU:C:2023:14, 30. pont).

52 A szerződés azon feltételeit, amelyek a „szerződés elsődleges tárgyának” a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése szerinti fogalma alá tartoznak, úgy kell érteni, mint amelyek e szerződés alapvető szolgáltatásait állapítják meg, és amelyek ilyen szolgáltatásokként jellemzik azt. Ezzel szemben azok a feltételek, amelyek magának a szerződéses kapcsolatnak a lényegét meghatározó feltételekhez képest járulékos jelleggel rendelkeznek, nem tartozhatnak a „szerződés elsődleges tárgyának” e fogalma alá (2023. január 12-i D. V. [Ügyvédi munkadíjak – Óradíj elve] ítélet, C-395/21, EU:C:2023:14, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

53 A jelen esetben a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy a C-909/24. sz. ügyben szóban forgó szerződési feltétel nem határozza meg a szerződés alapvető szolgáltatásait, vagyis az elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtását és azt az árat, amelyet a fogyasztónak e szolgáltatások ellenértékeként meg kell fizetnie, hanem a fogyasztó magatartásának szankcionálására irányul abban az esetben, ha a szerződést az előírt minimális kötelezettségvállalási időszak lejárta előtt a fogyasztónak felróható okból mondják fel. E körülmények között – a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálatok függvényében – e feltétel nem tartozik a „szerződés elsődleges tárgyának” fogalmának megfelelő feltételek kategóriájába, mivel a szerződéses kötelezettség megsértésének szankcionálására, nem pedig e kötelezettség tartalmának meghatározására irányul (lásd ebben az értelemben: 2022. szeptember 22-i Vicente [Ügyvédi munkadíj megfizetése iránti kereset] ítélet, C-335/21, EU:C:2022:720, 78. és 79. pont).

54 Az említett feltétel tisztességtelen jellege tehát értékelhető a 93/13 irányelv alapján. Ebben a tekintetben nincsen jelentősége annak, hogy a Bíróság a 2018. november 22-i MEO – Serviços de Comunicações e Multimédia ítéletben (C-295/17, EU:C:2018:942, 57. pont) megállapította, hogy a héairányelv alkalmazásában az utóbbi irányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében vett „ellenérték fejében nyújtott szolgáltatás díjazásának” minősítette azt az előre meghatározott összeget, amelyet a fogyasztónak a gazdasági szereplő részére kell megfizetnie e szolgáltatásnyújtásra irányuló, minimális kötelezettségvállalási időszakot előíró szerződésnek a fogyasztónak felróható okból történő idő előtti felmondása esetén.

55 Ezt a következtetést a 93/13 irányelv és a héairányelv által követett eltérő célok is megerősítik. A 93/13 irányelv célja ugyanis a fogyasztóknak az eladókkal vagy szolgáltatókkal kötött szerződéseiben foglalt tisztességtelen feltételekkel szembeni védelméhez fűződő közérdek biztosítása (lásd ebben az értelemben: 2018. augusztus 7-i Banco Santander és Escobedo Cortés ítélet, C-96/16 és C-94/17, EU:C:2018:643, 75. pont), míg a héairányelv olyan héarendszer létrehozására irányul, amely nem torzítja a versenyfeltételeket, és nem akadályozza az áruk és a szolgáltatások szabad mozgását (2025. augusztus 1-jei Galerie Karsten Greve ítélet, C-433/24, EU:C:2025:600, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

56 Tekintettel arra, hogy a 93/13 irányelv előző pontban felidézett céljának megfelelően a jelen ítélet 41. pontjában említett román jogi rendelkezések kifejezetten tisztességtelennek minősítenek minden olyan feltételt, amely arra kötelezi a fogyasztót, hogy a szerződéses kötelezettségei teljesítésének elmulasztása esetén az eladót vagy szolgáltatót ért kárhoz képest aránytalan összegű kártérítést fizessen, e rendelkezéseket nagyrészt megfosztanák hatékony érvényesülésüktől, ha a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése alapján a hatáskörrel rendelkező bíróságokat eleve akkadályoznák abban, hogy a C-909/24. sz. ügyben szóban forgóhoz hasonló szerződési feltétel tisztességtelen jellegét értékeljék (lásd ebben az értelemben: 2015. február 26-i Matei ítélet, C-143/13, EU:C:2015:127, 60. és 61. pont).

57 A fentiekre tekintettel az ötödik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan szerződési feltétel tisztességtelen jellegének értékelése, amely arra kötelezi a fogyasztót, hogy a minimális kötelezettségvállalási időszakot előíró szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződésnek a neki felróható okból történő idő előtti felmondása esetén a fennmaradó havi díjaknak megfelelő összegű kártérítést fizessen az érintett eladónak vagy szolgáltatónak, noha az ilyen ellenértéket a Bíróság a héairányelv alkalmazása szempontjából az utóbbi irányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében vett „ellenszolgáltatás fejében nyújtott szolgáltatás díjazásának” minősítette.

A hatodik és hetedik kérdésről

58 Amint arra a jelen ítélet 29. pontja emlékeztet, a tagállami bíróságok és a Bíróság között az EUMSZ 267. cikkel bevezetett együttműködési eljárás keretében a Bíróság figyelembe vehet olyan uniós jogi szabályokat, amelyekre a nemzeti bíróság a kérdésében nem hivatkozott, és amelyek figyelembevétele feleslegessé teheti az e kérdés szövegében említett uniós jogi szabályok értelmezését.

59 A jelen ügyben ez a helyzet, mivel a 93/13 irányelv melléklete 1. pontjának e) alpontjában foglalt, a hatodik kérdés szövegében nem említett rendelkezés annak érdekében történő figyelembevétele, hogy a kérdést előterjesztő bíróság számára olyan hasznos választ lehessen adni, amely lehetővé teszi számára az előtte folyamatban lévő jogvita eldöntését, feleslegessé teszi a 2018/1972 irányelv 101., 105. és 107. cikkének, valamint VIII. melléklete A. része 3. pontja iv. alpontjának és IX. melléklete 2.4. pontjának az e kérdés szövegében említett értelmezését.

60 E körülmények között úgy kell érteni, hogy az együttesen vizsgálható hatodik és hetedik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 93/13 irányelv 3. cikkének az ezen irányelv melléklete 1. pontjának e) alpontjával összefüggésben olvasott (1) és (3) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az lehetővé teszi a legalább 24 hónapos időtartamra kötött elektronikus távközlési szolgáltatási szerződésben foglalt szerződési feltétel tisztességtelennek nyilvánítását, amelynek értelmében e szerződésnek a fogyasztónak felróható idő előtti felmondása esetén a

fogyasztó köteles az eladó vagy szolgáltató részére ellentételezésként megfizetni a fennmaradó időszakra járó összeget, amelyet a fogyasztónak a nyújtott szolgáltatásokért és árukért nyújtott árengedmények összegével együtt kell kiszámítani.

61 Amint az a jelen ítélet 37–41. pontjában kifejtésre került, bár a 93/13 irányelv 3. cikke (3) bekezdésének és melléklete 1. pontja e) alpontjának együttes értelmezéséből az következik, hogy az a szerződési feltétel, amely azon fogyasztónak, aki nem teljesíti kötelezettségét, előírja, hogy az eladó vagy szolgáltató részére aránytalanul magas összegű kártérítést fizessen, szerepel a tisztességtelennek minősíthető feltételek tájékoztató jellegű és nem kimerítő felsorolásában, a 193/2000. sz. törvény 4. cikkének (4) bekezdése és e törvény melléklete (1) bekezdésének i) pontja előírja, hogy annak érdekében, hogy a fogyasztóknak magasabb szintű védelmet biztosítsanak, az ilyen kikötést tisztességtelennek kell minősíteni, anélkül hogy szükség lenne az ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében foglalt feltételek szerint elvégzett további vizsgálatra.

62 A C-909/24. sz. ügyben szóban forgó szerződési feltétel tisztességtelen jellegét tehát e szabály alkalmazásával kell értékelni, amint azt a kérdést előterjesztő bíróság kifejezetten jelzi, mégpedig a jelen ítélet 42. pontjában felidézett követelmények mellett.

63 A fentiekre tekintettel a hatodik és a hetedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 3. cikkének az ezen irányelv melléklete 1. pontjának e) alpontjával összefüggésben olvasott (1) és (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az lehetővé teszi a legalább 24 hónapos időtartamra kötött elektronikus távközlési szolgáltatási szerződésben foglalt szerződési feltétel tisztességtelennek nyilvánítását, amelynek értelmében e szerződésnek a fogyasztónak felróható idő előtti felmondása esetén a fogyasztó köteles az eladó vagy szolgáltató részére ellentételezésként megfizetni a fennmaradó időszakra járó összeget, amelyet a fogyasztónak a nyújtott szolgáltatásokért és árukért nyújtott árengedmények összegével együtt kell kiszámítani.

A költségekről

64 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nyolcadik tanács) a következőképpen határozott:

1) A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének (1) bekezdésével, 2. cikkének b) és c) pontjával, 6. cikkének (1) bekezdésével és 7. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben olvasott 3. cikkének (3) bekezdését és melléklete 1. pontjának e) alpontját

a következőképpen kell értelmezni:

– **az említett irányelv hatálya alá tartoznak, és tisztességtelennek nyilváníthatók az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött, elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtására irányuló szerződésben szereplő olyan feltételek, amelyek a fogyasztóval szemben bizonyos összegű késedelmi kötbért írnak elő, még akkor is, ha az e tevékenységi ágazatra alkalmazandó nemzeti szabályozás a más gazdasági ágazatokra**

vonatkozó szabályozással ellentétben nem ír elő semmilyen korlátozást e kötbérek összegét illetően;

– **amennyiben a nemzeti jog kifejezetten tisztességtelennek minősíti azt a szerződési feltételt, amelynek tárgya vagy hatása az, hogy a kötelezettségeit nem teljesítő fogyasztó számára aránytalanul magas összegű kártérítést ír elő, a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében szereplő szempontok szerinti további vizsgálat lefolytatása nélkül tisztességtelennek lehet nyilvánítani azokat a feltételeket, amelyek – különösen az általuk kiváltott hatásokra tekintettel – lényegében egyenértékűek a nemzeti jog által előírt feltétellel, amit az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó közötti kontradiktórius vita során kell megállapítani a nemzeti eljárási szabályok által e célból előírt módon;**

– **a nemzeti bíróságnak mellőznie kell az ilyen kikötések alkalmazását, anélkül hogy csökkenthetné az azokban előírt késedelmi kötbérek összegét.**

2) **A 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdését**

a következőképpen kell értelmezni:

azzal nem ellentétes az olyan szerződési feltétel tisztességtelen jellegének értékelése, amely arra kötelezi a fogyasztót, hogy a minimális kötelezettségvállalási időszakot előíró szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződésnek a neki felróható okból történő idő előtti felmondása esetén a fennmaradó havi díjaknak megfelelő összegű kártérítést fizessen az érintett eladónak vagy szolgáltatónak, noha az ilyen ellenértéket a Bíróság a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK irányelv alkalmazása szempontjából az utóbbi irányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében vett „ellenszolgáltatás fejében nyújtott szolgáltatás díjazásának” minősítette.

3) **A 93/13 irányelv 3. cikkének az ezen irányelv melléklete 1. pontjának e) alpontjával összefüggésben olvasott (1) és (3) bekezdését**

a következőképpen kell értelmezni:

az lehetővé teszi a legalább 24 hónapos időtartamra kötött elektronikus távközlési szolgáltatási szerződésben foglalt szerződési feltétel tisztességtelennek nyilvánítását, amelynek értelmében e szerződésnek a fogyasztónak felróható idő előtti felmondása esetén a fogyasztó köteles az eladó vagy szolgáltató részére ellentételezésként megfizetni a fennmaradó időszakra járó összeget, amelyet a fogyasztónak a nyújtott szolgáltatásokért és árukért nyújtott árengedmények összegével együtt kell kiszámítani.

Aláírások